

NATURAL ORIGINS

**Göçmen Geçmişli Gençler Arasında Girişimciliğin Teşviki, Doğal
Ürünlerin Ticaretine Odaklanma**

**Politika Özeti Önerileri: Kapsayıcı Göçmen Girişimciliği için Yasal
ve İdari Süreçlerin Kolaylaştırılması (Politika Özeti 4)**

Proje Numarası: 2022-2-CY02-KA220-YOU-000100524

**Co-funded by
the European Union**

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them."

NATURAL ORIGINS

Bu eser Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan-Benzer Paylaşım 4.0 Uluslararası Lisansı altında lisanslanmıştır. Uygun atıf sağladığınız, materyali ticari amaçlarla kullanmadığınız ve katkılarınızı aynı lisans altında dağıttığınız sürece materyali paylaşmakta ve uyarlamakta özgürsünüz.

NATURAL ORIGINS

3

KİMLİK

İş Paketi:	5
Hibe Anlaşması No:	2022-2-CY02-KA220-YOU-000100524
Kısaltma:	Doğal Kökenler
Başlık:	Göçmen Geçmişli Gençler Arasında Girişimciliğin Teşviki, Doğal Ürünlerin Ticaretine Odaklanma
Bağlantı Adresi:	www.naturalorigins.eu

ORTAKLAR

DOUMAG LTD	Kıbrıs
AVRUPA HİBELERİ ULUSLARARASI AKADEMİ SRL	İtalya
Dalhena Derneği	İspanya
Kapadokya Eğitim ve Araştırma Derneği	Türkiye
MD BRAINNOVATION DANIŞMANLIK TEK ÜYE ŞİRKETİ	Yunanistan
KONNEKTABLE TEKNOLOJİLERİ SINIRLI	İrlanda

Yönetici Özeti

Göçmen girişimciliği Avrupa Birliği'nin ekonomik canlılığına ve kültürel çeşitliliğine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Kıbrıs, Yunanistan, İtalya, İspanya ve Türkiye genelinde göçmen girişimciler yenilikçi iş fikirleri sunuyor, istihdam yaratıyor ve benzersiz ürün ve hizmetlerle yerel pazarları zenginleştiriyor. Potansiyellerine rağmen bu girişimciler ticari girişimlerini engelleyen çok sayıda yasal ve idari engelle karşılaşmaktadır. Bu politika özeti, bu beş ülkeden elde edilen bulguları sentezleyerek, bu süreçleri kolaylaştırmak ve göçmen girişimciler için kapsayıcı bir ortam geliştirmek için hedefe yönelik öneriler sunmaktadır.

4

Göçmen girişimcilerin ev sahibi ekonomilere önemli katkıları reform ihtiyacının altını çiziyor. Örneğin, Ulusal İstatistik Enstitüsü'ne (ISTAT, 2022) göre İtalya'da göçmenler girişimci nüfusun %10'undan fazlasını oluşturuyor. Yunanistan'da göçmen işletmeler, ülkenin ekonomik toparlanması için hayati öneme sahip sektörler olan perakende ve konaklama sektörlerine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır (Yunan İstatistik Kurumu, 2020). Bu katkılara rağmen bürokratik engeller, karmaşık yasal çerçeveler ve finansal ve bilgi kaynaklarına sınırlı erişim önemli zorluklar yaratmaktadır.

Bu özet, iş kayıtlarını basitleştirmeye, idari verimliliği artırmaya, çok dilli destek sağlamaya ve mali kaynaklara ve mentorluk programlarına erişimi artırmaya odaklanarak bu engelleri aşmaya yönelik kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır. Bu tavsiyelerin uygulanması göçmen girişimciliğinin tüm potansiyelini ortaya çıkaracak, ekonomik büyümeyi, yenilikçiliği ve sosyal uyumu teşvik edecektir.

NATURAL ORIGINS

İçindekiler

Yönetici Özeti	4
İçindekiler	5
Giriş	6
Arka Plan	8
Konunun Analizi	10
Politika Önerisi	11
Çözüm	13
Ek I: Referanslar	14

5

Giriş

Göçmen girişimciliği, Avrupa Birliği (AB) genelinde ekonomik büyümenin, yenilikçiliğin ve kültürel çeşitliliğin önemli bir itici gücüdür. Göçmenlerin benzersiz bakış açıları ve girişimci ruhu, özellikle Kıbrıs, Yunanistan, İtalya, İspanya ve Türkiye gibi ülkelerde yerel ekonomilerin dinamizmine önemli katkı sağlıyor. Bu girişimciler yeni iş fikirleri sunuyor, istihdam yaratıyor ve yerel pazarları çeşitli ürün ve hizmetlerle zenginleştiriyor. Ancak potansiyellerine ve katkılarına rağmen göçmen girişimciler, etkili bir şekilde iş kurma ve büyütme yeteneklerini engelleyen çok sayıda yasal ve idari engelle karşılaşmaktadır.

Kıbrıs, Yunanistan, İtalya, İspanya ve Türkiye'deki düzenleyici ortamlar göçmen girişimcilere önemli zorluklar sunmaktadır. Bu zorluklar arasında karmaşık yasal çerçevelerde gezinmek, hantal bürokratik prosedürlerle uğraşmak ve temel bilgi ve destek hizmetlerine erişim yer alıyor. İşletme tescili, vergilendirme ve izinlere ilişkin karmaşık düzenleyici gereklilikler, genellikle ev sahibi ülkenin hukuk sistemine veya diline aşina olmayan göçmenler için önemli engeller yaratmaktadır.

Örneğin, Yunanistan'da göçmen girişimcilerin, işletmelerini kaydettirmek için, vergi kimlik numarası almak ve çeşitli izinler almak da dahil olmak üzere, özellikle Yunanca konuşmayanlar için göz korkutucu olabilen birçok adımdan geçmesi gerekiyor (OECD, 2020). Benzer şekilde İtalya'da, 'İşletme Vizesi' programı gibi girişimler göçmen girişimcileri desteklemeyi amaçlasa da, dil engelleri ve bürokratik darboğazlar hâlâ önemli engeller olmaya devam ediyor (ISTAT, 2022). Türkiye'de süreç, ilgili kurumlar arasındaki parçalı koordinasyon, ayrımcılık ve sosyal ağ eksikliği gibi sosyal engeller nedeniyle daha da karmaşık hale gelmektedir (IOM, 2020).

Bu ülkelerdeki idari verimsizlikler göçmen girişimcilerin karşılaştığı zorlukları daha da artırmaktadır. Gerekli belgelerin ve onayların alınmasındaki gecikmeler iş faaliyetlerini durdurabilir, maliyetleri artırabilir ve belirsizlik yaratabilir, bu da göçmenlerin iş stratejilerini etkili bir şekilde planlamasını ve yürütmesini zorlaştırabilir. Kapsamlı ve çok dilli bilgilere sınırlı erişim, yasal ve idari alanda gezinme becerilerini daha da engellemektedir. Pek çok göçmen, kendilerine sunulan kaynaklardan ve destek sistemlerinden habersizdir ve bu da kafa karışıklığına ve hayal kırıklığına yol açabilir (Avrupa Göç Ağı, 2020).

Mali engeller de önemli zorluklar doğurmaktadır. Göçmen girişimciler, kredi geçmişi eksikliği ve yerel bankacılık sistemlerine aşinalık nedeniyle sıklıkla finansal kaynaklara erişimde zorluk yaşıyor. Geleneksel finansman kanallarına erişilemeyebilir ve bu engellerin aşılmasına yardımcı olacak mikro krediler ve hibeler gibi hedefe yönelik mali destek mekanizmalarına ihtiyaç vardır (OECD, 2020). Ek olarak, ayrımcılık ve sosyal ağ eksikliği gibi sosyal ve kültürel engeller, göçmen girişimcilerin iş ekosistemine entegrasyonunu daha da engellemektedir (IOM, 2020).

Bu zorluklara rağmen göçmen girişimcilerin ev sahibi ekonomilere katkıları yadsınamaz. Örneğin İtalya'da göçmenler girişimci nüfusun %10'undan fazlasını oluşturmaktadır (ISTAT, 2022). Yunanistan'da göçmen işletmeleri, ülkenin ekonomik toparlanması için hayati önem taşıyan perakende ve konaklama sektörlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Yunan İstatistik Kurumu, 2020). İspanyol hükümetinin göçmen girişimciliğini desteklemeye yönelik çeşitli girişimleri, hedeflenen reformlar yoluyla daha fazla kapsayıcılık ve ekonomik büyüme potansiyelini vurgulamaktadır (Faster Capital, 2024).

Bu politika özeti, Kıbrıs, Yunanistan, İtalya, İspanya ve Türkiye'deki göçmen girişimcilerin karşılaştığı zorlukların kapsamlı bir analizini sunmayı amaçlamaktadır. Yasal ve idari süreçleri kolaylaştırmak, bilgi ve desteğe erişimi geliştirmek, mali yardımı artırmak ve sosyal ve kültürel katılımı teşvik etmek için kanıta dayalı politika önerileri sunar. Bu tavsiyeleri uygulayarak, bu ülkeler daha kapsayıcı ve dinamik bir girişimcilik ekosistemi yaratabilir, göçmen girişimcilerin tüm potansiyelini ortaya çıkarabilir ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi ve sosyal uyumu teşvik edebilir.

NATURAL ORIGINS

Arka Plan

Kıbrıs

Kıbrıs'ta göçmen girişimciliği önemli düzenleyici zorluklarla karşı karşıyadır. Göçü, vizeleri ve istihdam haklarını kısıtlayan politikalar serbest meslek fırsatlarını kısıtlıyor. Mültecilerin kamplarda yoğunlaşması gibi coğrafi faktörler, onların sosyoekonomik entegrasyonunu ve istikrarlı geçim kaynakları oluşturma yeteneklerini etkilemektedir. Yüksek vasıflı girişimci mülteciler sıklıkla katı düzenleyici yükümlülüklerle ve hukuki desteğe sınırlı erişimle mücadele etmekte, bu da onların ekonomik entegrasyonunu engellemektedir (UNCTAD, 2018).

Yunanistan

Yunanistan'da göçmen girişimciler, işletme tescili ve gerekli izinlerin alınması için birden fazla adımı içeren karmaşık yasal çerçevelerle karşılaşmaktadır (OECD, 2020). İdari verimsizlikler ve kapsamlı bilgiye sınırlı erişim, girişimcilik yolculuğunu daha da karmaşık hale getiriyor. Pek çok göçmen mevcut kaynaklar ve destek sistemleri konusunda farkındalıktan yoksundur, bu da kafa karışıklığına ve hayal kırıklığına yol açmaktadır (Avrupa Göç Ağı, 2020). Bu zorluklara rağmen göçmen girişimciler özellikle perakende, konaklama ve imalat sektörlerinde ekonomiye önemli katkılarda bulunmaktadır (Yunan İstatistik Kurumu, 2020).

İtalya

İtalya, 'Startup Visa' programı gibi girişimler yoluyla göçmen girişimciliğini desteklemek için çaba sarf ediyor. Ancak dil engelleri ve bürokratik darboğazlar hâlâ önemli engeller olmaya devam ediyor. İtalya'daki göçmen girişimciler, İtalyan vatandaşlarına yönelik olanlara benzer karmaşık düzenleyici gerekliliklerle karşı karşıyadır ancak oturma izinleri ve çalışma vizeleriyle ilgili ek zorluklarla karşı karşıyadır. Bu engellere rağmen, İtalya'da göçmenler tarafından kurulan işletmelerin sayısı istikrarlı bir şekilde arttı; bu da gelişmiş destek hizmetlerine ve kolaylaştırılmış idari süreçlere ihtiyaç olduğunu gösteriyor (ISTAT, 2022). Kanada'nın Başlangıç Vize Programı ve Avustralya'nın Ticari İnovasyon ve Yatırım Programı gibi diğer ülkelerden alınan başarılı örnekler, iyileştirmeye yönelik potansiyel yolları vurgulamaktadır.

İspanya

İspanya, özellikle doğal ürünler gibi sektörlerde göçmen girişimcilere yönelik hedefe yönelik destek ihtiyacının farkındadır. Göçmen girişimciler finansal kaynaklara erişim ve düzenleyici çerçevelerde gezinme konusunda engellerle karşılaşılıyor. İspanyol hükümeti göçmen girişimciliğini desteklemek için çeşitli girişimler hayata geçirmiştir ancak bu programların kapsayıcılığını artırmak için daha fazla çabaya ihtiyaç vardır (Faster Capital, 2024).

NATURAL ORIGINS

Türkiye

Türkiye'de göçmen girişimciliği ekonomi için hayati önem taşıyor ancak karmaşık işletme kayıt prosedürleri, sınırlı bilgiye erişim ve ilgili kurumlar arasındaki parçalı koordinasyon nedeniyle engelleniyor. Ayrımcılık ve sosyal ağ eksikliği gibi sosyal ve kültürel engeller, göçmen girişimcilerin karşılaştığı zorlukları daha da artırmaktadır (IOM, 2020). Bu engellere rağmen göçmen girişimciler Türkiye'de yenilikçiliğin ve ekonomik büyümenin desteklenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Kloosterman, 2010).

NATURAL ORIGINS

Konunun Analizi

Yasal Çerçevesel

Göçmen girişimciler sıklıkla birden fazla adımı ve düzenleyici gereklilikleri içeren karmaşık yasal çerçevelerle mücadele ediyor. Bu çerçeveler, anadili İngilizce olmayanlar ve ev sahibi ülkenin hukuk sistemine aşina olmayanlar için özellikle zorlayıcı olabilir. Örneğin Yunanistan'da işletme kaydı, vergi kimlik numarası almayı, Genel Ticaret Siciline (GEMI) kaydolmayı ve çeşitli izin ve lisansların alınmasını içerir (OECD, 2020).

10

İdari Prosedürler

İdari verimsizlikler ve bürokratik bürokrasi göçmenlerin girişimcilik yolculuğunu daha da karmaşık hale getiriyor. Örneğin Türkiye'de işletme tescili süreci genellikle uzun ve hantal olup, bürokratik engeller ve mevzuattaki belirsizlikler girişte önemli engeller oluşturmaktadır (IOM, 2020). Bu gecikmeler yalnızca iş kurmayla ilgili maliyetleri artırmakla kalmıyor, aynı zamanda belirsizlik yaratarak göçmen girişimcilerin iş stratejilerini etkili bir şekilde planlamasını ve yürütmesini zorlaştırıyor (Dünya Bankası, 2020).

Bilgiye Ulaşmak

Açık ve kapsamlı bilgiye sınırlı erişim, göçmen girişimcilerin karşılaştığı zorlukları daha da artırıyor. İspanya'da birçok göçmen mevcut kaynaklar ve destek sistemlerinden habersizdir ve bu durum onların haklarını ve yükümlülüklerini tam olarak anlamalarını engellemektedir (Avrupa Göç Ağı, 2020). Bu bilgi açığı, göçmen girişimcilerin işlerini başarılı bir şekilde kurma ve büyütme yeteneklerini önemli ölçüde engelleyebilmektedir.

Finansal Engeller

Göçmen girişimciler, kredi geçmişi eksikliği ve bankacılık sistemlerine aşinalık nedeniyle sıklıkla finansal kaynaklara erişimde zorluklarla karşılaşılıyor. İtalya'da, gerekli kredi geçmişi veya teminatı olmayan göçmenler için geleneksel finansman kanallarına çoğu zaman erişilememektedir (ISTAT, 2022). Mikro krediler ve hibeler gibi hedefe yönelik mali destek mekanizmaları bu engellerin aşılması için gereklidir (OECD, 2020).

Sosyal ve Kültürel Engeller

Ayrımcılık ve sosyal ağ eksikliği de dahil olmak üzere sosyal ve kültürel engeller, göçmen girişimcilerin iş ekosistemine entegrasyonunu engellemektedir. Örneğin Türkiye'de sosyal ve kültürel engeller göçmen girişimcilerin karşılaştığı zorlukları daha da artırıyor ve fırsatlara, finansmana ve mentorluğa erişimlerini sınırılıyor (IOM, 2020).

Politika Önerisi

11

- **İşletme Kayıt Süreçlerini Basitleştirin**
 - Çok dilli destek ve kullanıcı dostu arayüzler sunan, gerekli tüm prosedürleri tek bir dijital platformda birleştiren işletme kaydı için tek duraklı mağazalar uygulayın (Avrupa Komisyonu, 2020).
 - Karmaşıklığı azaltmak ve hataları ve gecikmeleri en aza indirmek için standartlaştırılmış formlar ve açık yönergeler geliştirin.
- **İdari Prosedürleri Kolaylaştırın**
 - Şahsen ziyaretleri en aza indirmek için idari gereksinimleri standartlaştırarak ve belgelerin dijital olarak sunulmasını ve işlenmesini sağlayarak bürokratik formaliteleri azaltın (Dünya Bankası, 2020).
 - İdari prosedürlerin sürekli iyileştirilmesi ve optimizasyonu için geri bildirim mekanizmaları oluşturun.
- **Bilgi ve Desteğe Erişimi Artırın**
 - Yasal ve idari prosedürler, mentorluk programları ve iş danışmanlığı hizmetleri konusunda rehberlik sunan kapsamlı çok dilli kaynaklar ve destek merkezleri geliştirin (Avrupa Göç Ağı, 2020).
 - Çeşitli dillerde ayrıntılı kaynak kılavuzları sağlayan çevrimiçi portallar oluşturun.
- **Mali Desteği Artırın**
 - Özellikle göçmenlerin liderliğindeki girişimleri hedef alan hibeler, mikro krediler ve vergi teşvikleri uygulayın. Göçmen girişimcilere özel finansal ürünler geliştirmek için finansal kurumlarla işbirliği yapın (OECD, 2020).
 - Finansal okuryazarlık eğitimi ve mentorluk programları sunmak için topluluk kuruluşları ve STK'larla ortaklık kurun.
- **Sosyal ve Kültürel Katılımı Teşvik Edin**
 - Yasal ve idari uyumluluk, dijital okuryazarlık ve iş yönetimi konularında eğitim programları uygulayın. Bu programları sunmak için STK'lar, yerel işletmeler ve eğitim kurumlarıyla ortaklık kurun (KPMG, 2020).
 - Destek programlarının birlikte tasarlanması ve uygulanması için devlet kurumlarında çeşitlilik ve katılım girişimlerini teşvik edin ve göçmen topluluk kuruluşlarıyla ortaklıkları teşvik edin (IOM, 2020).
- **Politika Koordinasyonu ve Uygulaması**
 - Bu tavsiyelerin uygulanmasını denetlemek için devlet kurumlarından, göçmen topluluklarından, ticari kuruluşlardan ve STK'lardan temsilcilerden oluşan özel bir görev gücü oluşturun.

NATURAL ORIGINS

- Politikaların göçmen girişimciliği sonuçları üzerindeki etkisini izleyin ve değerlendirin ve iyileştirme alanlarını belirlemek için göçmen girişimcilerden ve paydaşlardan geri bildirim isteyin.

NATURAL ORIGINS

Çözüm

Yasal ve idari süreçlerin kolaylaştırılması, AB genelinde kapsayıcı göçmen girişimciliğinin teşvik edilmesi açısından hayati öneme sahiptir. AB, prosedürleri basitleştirerek, bilgiye erişimi geliştirerek, mali destek sağlayarak ve sosyal ve kültürel engelleri ele alarak göçmen girişimcilerin tüm potansiyelini ortaya çıkarabilir, ekonomik büyümeyi ve sosyal uyumu teşvik edebilir. Bu politika önerilerinin uygulanması, hem göçmenlere hem de daha geniş anlamda ekonomiye fayda sağlayacak şekilde daha kapsayıcı ve dinamik bir girişimcilik ekosistemi yaratacaktır.

13

NATURAL ORIGINS

Ek I: Referanslar

14

European Commission. (2020). Digital Economy and Society Index (DESI) 2020 Greece. Available at: European Commission DESI (Accessed: 2 May 2024).

European Migration Network. (2020). Annual Report on Migration and Asylum in Greece. Available at: European Migration Network (Accessed: 2 May 2024).

Hellenic Statistical Authority (ELSTAT). (2020). Population and Migration Statistics. Available at: Statistics Greece (Accessed: 2 May 2024).

International Organization for Migration (IOM). (2020). Livelihood Program for Syrian Refugees in Turkey. Available at: IOM Turkey (Accessed: 2 May 2024).

ISTAT. (2022). The Italian ICT sector: Figures and Trends. Available at: ISTAT (Accessed: 2 May 2024).

KPMG. (2020). The Future of Digital Skills and Jobs in Greece.